

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/193/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012221
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123012221.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Rastislava Kresla, v trestnej veci odsúdeného A. B., v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 16.08.2023 pod sp. zn. 8PP/58/2023, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 24.10.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona a § 415 ods. 1 Trestného poriadku zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom C. C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 05.09.2017, sp. zn. 1T/7/2017, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 25.01.2018, sp. zn. 5To/104/2017. Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že u odsúdeného neboli splnené materiálne podmienky podmienkového prepustenia v zmysle ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona. U odsúdeného bola síce splnená formálna podmienka na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, tým, že vykonal potrebnú časť z uloženého trestu odňatia slobody, avšak nebola splnená ani jedna z materiálnych podmienok. V prípade prvej materiálnej podmienky a to tej, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, okresný súd konštatoval, že z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou v spojení s vyjadrením zástupcu ÚVTOS na verejnom zasadnutí vyplýva, že počas výkonu väzby medzi odsúdeným a inými obvinenými opakovane vznikli počas spoločného umiestnenia na cele konflikty verbálneho charakteru. Vplyvom pedagogického pôsobenia a režimového ovplyvňovania sa viac podobný nedostatok neopakoval, avšak neskôr po nástupe na výkon trestu a premiestnenie do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou sa u odsúdeného opäť a opakovane vyskytli nedostatky v dodržiavaní ústavného poriadku, a to fyzický ako aj verbálny konflikt s inými odsúdenými, prechovávanie nepovolenej veci. Z hodnotenia vyplýva, že po vhodnej intervencii zo strany väzenského personálu sa však viac nedostatky neopakovali a správanie sa stabilizovalo. Odsúdený bol doposiaľ 3-krát disciplinárne odmenený, naposledy v marci 2023 za plnenie pracovných povinností, avšak na druhej strane mu boli uložené aj dva disciplinárne tresty, prvý v januári 2019 a druhý v septembri 2021, ktoré sú už toho času zahladené. S poukazom na uvedené skutočnosti je súd toho názoru, že aj napriek udeleniu disciplinárnych odmien, pracovnej činnosti a plneniu cieľov stanovených programom zaobchádzania, nemožno konštatovať polepšenie sa odsúdeného. K druhej materiálnej podmienke, ktorej naplnenie je podmienené dôvodným očakávaním vedenia riadneho života odsúdeného na slobode (resp. neexistenciou príliš veľkého rizika jeho recidívy), okresný súd uviedol, že pretože nie je splnená prvá materiálna podmienka, zo svojej podstaty nemôže byť splnená ani druhá materiálna podmienka, pretože ak nie je preukázané polepšenie odsúdeného, potom platí, že od odsúdeného nemožno očakávať vedenie riadneho života v prípade jeho prepustenia na slobodu.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť odsúdený A. B. (č. I. 50 spisu), ktorú do dňa konania neverejného zasadnutia bližšie písomne neodôvodnil.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť
b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd ako nadriadený súd okresnému súdu podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu (resp. postupne uložených trestov), a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správne mu záveru, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, a to dňa 22.01.2022, avšak nebola splnená ani jedna materiálna podmienka, nakoľko odsúdený svojim správaním vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie a tiež nemožno od neho bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktnie na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Polepšením v jej zmysle sa v resocializačnej rovine rozumie vývojový proces vnútornej premeny osobnosti odsúdeného, ktorá sa navonok prejavuje práve v jeho chovaní a správaní v podmienkach výkonu trestu. V súvislosti s rozhodovaním o prípadnom podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod. Všeobecný súd rozhodujúci o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti môžu do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí brány väzenia. (R 73/2009)

Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

Pokiaľ teda ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, t. j. preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním

vo výkone trestu, prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku nespĺnil. K jeho odôvodneniu ešte sťažnostný súd dopĺňa, že z hodnotenia poskytnutého Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou nevyplývajú skutočnosti, ktoré by svedčali o polepšení odsúdeného. Správanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni, či už v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov alebo Hrnčiarovce nad Parnou, v správaní odsúdeného sa vyskytli viaceré nedostatky, a to nie len v adaptačnej fáze výkonu trestu odňatia slobody, ale tieto sa vyskytli aj po jeho premiestnení do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou v septembri 2021, teda takmer po piatich rokoch výkonu trestu odňatia slobody (odsúdený sa nachádza vo výkone trestu od 22.09.2016). Správanie a vystupovanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni, v dodržiavaní ústavného poriadku sa vyskytli opakovane nedostatky (fyzicky ako aj verbálny konflikt s inými odsúdenými, prechovávanie nepovolenej veci). Počas výkonu trestu bol odsúdený síce 3-krát disciplinárne odmenený, avšak uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu (menej ako jedna odmena za rok), z tohto potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Taktiež odsúdený neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania a tiež je mu venovaný individuálny prístup na formovanie primeraného správania a hodnotovej orientácie v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, k reálnemu sebaobrazu, sebareflexii a riešení záťažových situácií prijateľným spôsobom, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovane. V súhrne potom možno uzavrieť, že jeho správanie je napriek dlhšiemu a opakovanému výkonu trestu odňatia slobody kolísavé, čo nesvedčí o polepšení sa odsúdeného, teda o vnútornej zmene v jeho hodnotovej orientácii.

Odsúdený bol uznaný za vinného zo spáchania závažnejších trestných činov (zločinu lúpeže, zločinu vydierania a zločinu sexuálneho násillia), preto aj skúmanie všetkých relevantných skutočností na účely posúdenia prvej materiálnej podmienky musí byť prísnejšie. Inými slovami, odsúdený, ktorý vykonáva trest odňatia slobody za tak závažnú trestnú činnosť, mal by mať vynikajúce hodnotenie z ústavu, kde vykonáva trest, aby súd nemal žiadnych pochyb, že trest splnil svoj účel.

Pokiaľ ide o splnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, vzhľadom na to, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí dostatočným výchovným vplyvom, nie je možné konštatovať, že je daný dôvodný predpoklad, že v prípade jeho podmieneného prepustenia povedie riadny život. Sťažnostný súd, rovnako ako prvostupňový súd, poukazuje v tejto súvislosti aj na trestnú minulosť odsúdeného, ktorý má v registri trestov deväť záznamov, pričom ani predchádzajúce odsúdenia ani uložené tresty na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní úmyselnej trestnej činnosti. V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek už predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mal viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) či podmienené odsúdenia odsúdeného neodradili od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

Keďže na odsúdeného už bolo v minulosti pôsobené nepodmieneným výkonom trestu odňatia slobody a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody je kolísavé, niet sa prečo domnievať, že práve podmienené prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel. Správne potom okresný súd konštatoval, že keďže pre nesplnenie prvej materiálnej podmienky nemôže byť splnená druhá materiálna podmienka, nie je daný dôvod na to, aby sa súd bližšie zaoberal splnením druhej materiálnej podmienky. S týmto záverom okresného súdu sa v plnom rozsahu stotožňuje aj krajský súd a bez ďalšej argumentácie uzatvára, že v preskúmanom prípade nebolo preukázané splnenie materiálnej podmienky polepšenia sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a otázku preukázania polepšenia nie je možné posudzovať izolovane od otázky budúcej perspektívy vedenia

riadneho života, preto podľa názoru krajského súdu nemožno z tohto dôvodu dospieť k odôvodnenému záveru, že v prípade podmieneného prepustenia bude odsúdený viesť na slobode riadny život.

Vzhľadom na tieto skutočnosti, má krajský súd za to, že výchovné pôsobenie a pozitívne pôsobenie je možné iba počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody. V prípade odsúdeného sa vzhľadom na jeho kolísavé správanie sa v ústavoch na výkon trestu nemožno rozumne domnievať, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel a preto je potrebné na odsúdeného aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

Z týchto dôvodov potom aj krajský súd mal za to, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky pre jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 Trestného zákona, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.